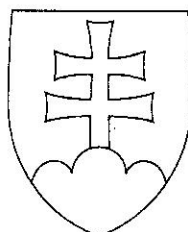

16C

299 / 07

OKRESNÝ SÚD PREŠOV
 Došlo **26 -03- 2013**
 o _____ hod _____ min. _____ krát
 _____ príloh _____ kolok

10Co 97/2012 - 405 -
 10Co 98/2012

Toto rozhodnutie nadobudje
 právoplatnosť dňa 05. 4. 2013
 a vykonateľnosť dňa 05. 4. 2013
 Okresný súd Prešov
 Dňa 17. 04. 2013 *dy*

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fil'akovského a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci **žalobcu COOP Jednota Prešov, spotrebné družstvo**, so sídlom v Prešove, na ul. Konštantínovej č. 3, právne zast. Advokátskou kanceláriou Vaľo & Partners, s.r.o., so sídlom v Prešove, na ul. Konštantínovej č. 3, proti **žalovanému Obec Lipníky**, právne zast. JUDr. Jánom Pirčom, advokátom so sídlom v Košiciach, na ul. Štrbskej č. 4, **o zaplatenie sumy 46.471,48 Eur s prísl.**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 4. 6. 2012, č. k. 16C 299/07-254 v spojení s doplnčím rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 4. 6. 2012, č. k. 16C 299/07-260 takto jednohlasne

rozhodol: .

N e p r i p ú š ť a čiastočné späťvzatie protižaloby.

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s doplnčím rozsudkom s výnimkou výroku o trovách konania a výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Z r u š u j e rozsudok v spojení s doplnčím rozsudkom vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia **v r a c i a** vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 46.471,48 Eur s 11% úrokom z omeškania od 30. 4. 2004 do zaplataenia. Čo do zvyšku týkajúceho sa priznania úrokov z omeškania nad 11% za obdobie do 29. 4. 2004, ako aj 3%-ného úroku z omeškania za obdobie od 1. 12. 1977 do 30. 4. 1995 žalobu zamietol. Taktiež zamietol protižalobu žalovaného o zaplataenie sumy 50.186,64 Eur. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 100% s tým, že o trovách rozhodne samostatným uznesením do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej dňa 23. 11. 1977 bola medzi MNV Nemcovce a žalovaným podpísaná hospodárska zmluva o prevode vlastníctva národného majetku. Jej predmetom bola obchodná budova v obstarávacej cene 1.703.000,- Kčs. Vlastníctvo k tejto nehnuteľnosti sa malo previesť ku dňu 1. 12. 1977. Zmluva obsahuje schvaľovaciu doložku Slovenského zväzu spotrebných družstiev Bratislava zo dňa 7. 12. 1977, ale neobsahuje schvaľovaciu doložku Ministerstva financií, a to preto, lebo ako to vyplynulo zo svedeckých výpovedí, predstavitelia ONV Prešov takéto zmluvy účelovo na schvaľovanie nepredkladali. Tým došlo k porušeniu ust. § 16 vyhlášky č. 156/1975 Zb. o správe národného majetku, podľa ktorého všetky hospodárske zmluvy o odplatnom prevode vlastníctva k veciam v národnom majetku v obstarávacej cene nad 1.000.000,- Kčs alebo o bezodplatnom prevode vlastníctva k veciam v národnom majetku v obstarávacej cene nad 25.000,- Kčs podliehali schvaľovacej právomoci Ministerstva financií. Hospodárska zmluva síce zostala platnou, ale nenadobudla účinnosť, v dôsledku čoho prevádzaný majetok ostal i naďalej majetkom štátu. Následne dňom 1. 5. 1991, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, prešiel ex lege do vlastníctva príslušnej obce. K prevzatíu nehnuteľnosti žalovaným došlo dňa 19. 1. 1996 a žalobcovi od tejto doby nebolo umožnené nehnuteľnosť užívať. V súlade s ust. § 4 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. na žalovaného prešli i všetky súvisiace záväzky do výšky nadobudnutého majetku. Účastníkom konania tak vznikla povinnosť navzájom si vrátiť plnenia vyplývajúce z neúčinnnej hospodárskej zmluvy o prevode majetku.

V priebehu konania žalovaný vzniesol námietku premlčania, avšak na túto bolo možné prihliadať len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat', čo je zrejmé z ust. § 107 ods. 3 OZ. S prihliadnutím na toto zákonné ustanovenie na námietku premlčania vznesenú žalovaným sa neprihliadalo. Výška plnenia žalovaného bola určená podľa znaleckého posudku Ing. Vladimíra Val'a ku dňu 1. 5. 1991, ktorý ju stanovil na čiastku 1.400.000,- Sk, teda na sumu 46.471,48 Eur. Predmetom plnenia je právo uplatnené žalobcom v súvislosti s vydanou nehnuteľnosťou, ktorá bola predmetom neúčinnnej hospodárskej zmluvy o prevode vlastníctva národného majetku podľa ust. § 349 Hospodárskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Predmetom odplatného prevodu nebolo vlastníctvo MNV Nemcovce, ale prevod vlastníctva národného majetku. Žalovaný do tohto vzťahu vstúpil až na základe zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a prechodom vlastníctva k nehnuteľnosti prevzal na seba záväzok vzniknutý mu v dôsledku toho, že z neúčinnnej zmluvy sú si zmluvné strany povinné vrátiť navzájom plnenie.

Pasívna legitímácia žalovaného priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb., pričom medzi účastníkmi ide o občianskoprávny vzťah, na ktorý je potrebné aplikovať hmotnoprávne ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o doklad preukazujúci zaplatenie kúpnej ceny, tento žalobca síce nemá k dispozícii, ale zo svedeckých výpovedí svedkov JUDr. Andreja Kostičáka, Ing. Mikuláša Laca, Štefana Grešlíka, JUDr. Ladislava Barteka, Ondreja Micháleka a Ing. Milana Zuska vyplynulo, že žalobca platbu realizoval a nebol vedený na finančnom odbore ONV Prešov ako dlžník, kde bol evidovaný prevádzaný majetok a všetky zmluvy. Navyše kúpna cena 1.703.000,- Kčs sa vyplácala z úverovej zmluvy poskytnutej bankou v uvedenom období, o čom žalobca predložil listinné dôkazy. Zaplatenie kúpnej ceny bolo teda hodnoverne preukázané.

Podaním zo dňa 6. 4. 2009 žalovaný vzniesol kompenzačnú námietku a na započítanie si uplatnil sumu 50.186,64 Eur. V tomto prípade nešlo o kompenzačnú námietku, ale o protižalobu, nakoľko žalovaný žiadal prisúdiť viac, než bol žalobcom uplatnený nárok (§ 98 O.s.p.). Započítanie podľa ust. § 580 OZ možno urobiť vtedy, keď sa pohľadávky stretli a od tohto okamihu dôjde k zániku pohľadávok v rozsahu, v akom sa kryjú. Premlčacia námietka sa uplatní len vtedy, ak vzájomná pohľadávka bola premlčaná už v čase, keď jeden z účastníkov urobil voči druhému prejav započítania.

V rámci protižaloby si žalovaný uplatnil sumu 35.849,43 Eur z titulu užívania budovy žalobcom za obdobie 18 rokov, sumu 7.359,61 Eur z titulu nákladov vynaložených do rekonštrukcie a údržby objektu a sumu 6.977,60 Eur z titulu nákladov vynaložených do objektu nájomcom. Z predložených faktúr vyplynulo, že išlo o udržiavacie práce a náklady na nehnuteľnosť z rokov 2006 až 2009, kedy žalovaný už bol držiteľom nehnuteľnosti a za tieto náklady žalobca nemôže niesť žiadnu povinnosť na ich náhradu. Nevyhnutné náklady alebo náklady súvisiace s údržbou stavby znáša jej vlastník. Za neopodstatnenú sa tiež považovala i požiadavka na úhradu sumy 6.977,60 Eur vynaloženej nájomcom. Čo sa týka nároku žalovaného na zaplatenie sumy 35.849,43 Eur z titulu užívania nehnuteľnosti za obdobie 18 rokov žalobcom, tento nebol možné v dôsledku vznesenej námietky premlčania priznať. Vo vzťahu k tomuto nároku nebola možná aplikácia ust. § 107 ods. 3 OZ, ktorý je výnimkou z ust. § 100 ods. 1 OZ a používa sa na prípady, keď podľa zmluvy každý z účastníkov, nie iba jeden, niečo dostal, a teda každý, čo dostal, je v prípade neplatnosti alebo zrušenia zmluvy povinný vrátiť druhému účastníkovi prijaté plnenie. Právo na vrátenie kúpnej ceny z neplatnej kúpnej zmluvy vyplýva zo zákona (§ 457 OZ) a ide o vzájomnú reštitučnú povinnosť.

S prihliadnutím na vyššie uvedené súd prvého stupňa rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku v spojení s dopĺňacím rozsudkom.

Proti tomuto rozsudku v spojení s dopĺňacím rozsudkom, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom v napadnutej časti zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá. Alternatívne požadoval rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom v napadnutej časti zrušiť a v rozsahu zrušenia vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že žalobca podaním z apríla roku 2004 rozšíril svoju žalobu o eventuálny petit. Uznesením zo dňa 26. 2. 2007 v dôsledku späťvzatia žaloby bolo zastavené konanie o nároku na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a súčasne rozhodnuté o vylúčení nároku na zaplatenie peňažného plnenia na samostatné konanie. Ďalším rozhodnutím, a to uznesením zo dňa 17. 2. 2010 sa čiastočne zastavilo konanie o sumu 10.057,75 Eur z titulu čiastočného späťvzatia žaloby. Po viac ako 6 rokoch bol pripustený eventuálny petit, obsahom ktorého je opäť určenie vlastníckeho práva alebo peňažné plnenie. V čase vyhlásenia rozhodnutia sa jednak konalo o duplicitne uplatňovanej peňažnej sume, ale aj o opätovnom určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pričom konanie o tomto nároku už bolo predtým

právoplatne zastavené. Rozhodnutie trpí takou inou vadou, ktorá spôsobuje procesnú nezrozumiteľnosť postupu a výroku súdu, prípadne jeho neúplnosť, čo je na druhej strane možným dôsledkom procesných podaní žalobcu a jeho protichodných tvrdení. Hmotnoprávna stránka uplatneného nároku bola odôvodňovaná zákonom č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Tento právny predpis k prechodu štátneho nehnuteľného majetku na obce vyžadoval súčasné splnenie dvoch podmienok, a to, že nehnuteľnosť musela byť vo vlastníctve štátu a Miestnemu národnému výboru, na území ktorého sa nehnuteľnosť nachádzala, patrilo ku dňu účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. právo hospodárenia. Ani jedna z týchto dvoch zákonných podmienok na prechod vlastníctva k nehnuteľnosti zo štátu na obec splnená nebola. Otázke práva hospodárenia národného výboru k nákupnému stredisku sa nevenovala žiadna pozornosť a nebolo ani preukázané právo hospodárenia MNV Nemcovce k nákupnému stredisku ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. Znalecký posudok vypracovaný v konaní nemôže byť použitý pre výpočet výšky neexistujúcej pohľadávky žalobcu voči žalovanému. Znalec nehnuteľnosť oceňoval v roku 2008 k dátumu 1. 5. 1991. V čase oceňovania nehnuteľnosti žalovaný a nájomca zainvestovali do nákupného strediska sumu 14.337,21 Eur. Podľa svedkyne Ing. Márie Kertésovej, členky štatutárneho orgánu žalobcu, žalobca hodnotu nehnuteľnosti odpisoval až do roku 1996, pričom zostatok neodpísanej vstupnej ceny budovy predstavoval 35.047,90 Eur. Ako účtovná pohľadávka z titulu uhradenej kúpnej ceny za nákupné stredisko bola prvýkrát pojatá do účtovníctva až v roku 2002, ale v podstatne nižšej hodnote. Pojem pohľadávka predstavuje predovšetkým vyčísliteľný ekonomický vnútorný stav účtovnej jednotky. Hodnotu nehnuteľnosti určenej znalcom žalobca neevidoval ako pohľadávku, a preto všeobecná hodnota stanovená znalcom nemôže byť zamenená s obsahom pojmu pohľadávka. Pri rozhodovaní sa nesprávne aplikovalo ust. § 107 ods. 3 OZ, nakoľko medzi sporovými stranami alebo ich predchodcami nevznikol právny stav alebo právny vzťah z neplatnej alebo zrušenej zmluvy, z ktorej by si mali niečo vzájomne plniť. V konaní nebolo preukázané, aby hospodárska zmluva o prevode národného majetku bola neplatná alebo aby bola zrušená. Žalovaný účastníkom tejto zmluvy nie je a nie je ani právnym nástupcom MNV Nemcovce. Žalovaný za nesprávne označil i posúdenie jeho kompenzačnej námietky za protižalobu. Na pojednávaní konanom dňa 4. 6. 2012 neboli zachytené všetky prednesy právneho zástupcu žalovaného a predovšetkým ten prednes, v ktorom kompenzačnú námietku upravil do výšky prípadne priznaného nároku, nakoľko už v tom čase bolo zrejmé čiastočné späťvzatie žaloby o sumu 10.057,75 Eur. Ak by na túto úpravu kompenzačnej námietky prihliadnuté nebolo, žalovaný vzal čiastočne späť svoju kompenzačnú námietku a upravil ju na sumu 46.471,48 Eur. Ďalej spochybnil aj rozhodnutie o trovách konania. Žalobca totiž vo veci nemohol mať 100%-ný úspech. Minimálne o jednom nároku bolo konanie zastavené a v ďalšom nároku sa rozhodlo iba čiastočne v prospech žalobcu.

Žalobca navrhol rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom ako vecne správny potvrdiť.

Odvolačný súd v zmysle zásad ust. § 212 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného smerujúce proti rozhodnutiu vo veci samej nie je opodstatnené.

Vo veci samej sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité

a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Za právne bezvýznamné je potrebné označiť námietky poukazujúce na vady súvisiace s rozhodovaním o rozšírení žaloby o eventuálny petit znejúci na peňažné plnenie. Je nepochybné, že žalobca podaním z 28. 4. 2004 svoju pôvodnú žalobu rozšíril o eventuálny petit, o ktorom sa rozhodlo až po viac ako 6 rokoch uznesením zo dňa 13. 7. 2010 po tom, čo už došlo k zastaveniu konania o určenie vlastníckeho práva, ako aj k čiastočnému zastaveniu konania ohľadne sumy 10.057,75 Eur. Takéto oneskorené rozhodnutie o pripustení eventuálneho petitu nepredstavuje vadu majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v dôsledku čoho sa na ňu podľa ust. § 212 ods. 3 O.s.p. neprihliadalo.

V prejednávanej veci, ako to vyplýva z predloženej hospodárskej zmluvy zo dňa 23. 11. 1977 predmetom tohto prevodu bol prevod vlastníctva národného majetku v obstarávacej hodnote 1.703.000,- Kčs podľa ust. § 349 vtedy účinného Hospodárskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia pre hospodársku zmluvu o prevode vlastníctva národného majetku mimo obvyklého hospodárenia (§ 69 ods. 3) obdobne platí ust. § 347. Ust. § 347 ods. 6 Hospodárskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy pre účinnosť zmluvy vyžadovalo schválenie nadriadených orgánov, ak sa zmluva neuzatvárala na základe rozhodnutia nadriadených orgánov, alebo ak vykonávacie predpisy neustanovovali inak. Na účinnosť zmluvy o prevode vlastníctva k veciam národného majetku v obstarávacej cene nad 1.000.000,- Kčs ust. § 16 vyhlášky č. 156/1975 Zb. vyžadovalo schválenie príslušného ministerstva financií. K takémuto schváleniu nedošlo, v dôsledku čoho aj keď zmluva bola platne uzatvorená, účinnosť nenadobudla.

Zákomom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení bol zrušený zákon č. 69/1967 Zb. o národných výboroch v znení neskorších zmien a doplnkov a obec bola v § 1 tohto zákona definovaná ako samostatný samosprávny územný celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými zdrojmi. Podľa ust. § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetkoch obcí, ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. 5. 1991, do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci okrem hnuteľností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu (zákon č. 369/1990 Zb.) právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú. Podľa ust. § 2 ods. 7 zákona č. 138/1991 Zb. veci a majetkové práva podľa odsekov 1, 2 a 5 nadobúda obec dňom účinnosti tohto zákona. V dôsledku neúčinnnej hospodárskej zmluvy nemohlo dôjsť nielen k nadobudnutiu vlastníctva žalovaným, ale ani k zmene správy národného majetku a správcom tohto majetku i po uzatvorení hospodárskej zmluvy z 23. 11. 1977 zostal Miestny národný výbor Nemcovce. Ku dňu účinnosti zákona č. 138/1990 Zb. sa vlastníkom nehnuteľností tvoriacej predmet neúčinnnej hospodárskej zmluvy, stala podľa ust. § 2 ods. 7 zákona č. 138/1991 Zb. príslušná obec. Obec tak kedykoľvek po nadobudnutí vlastníckeho práva priamo zo zákona sa mohla domáhať vydania nehnuteľnosti od žalovaného ako nevlastníka, a to podľa ust. § 126 ods. 1 OZ upravujúceho právo vlastníka na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Išlo teda o typický občianskoprávny vzťah vyžadujúci si aplikáciu príslušných občianskoprávných predpisov.

Prijatím zákona č. 138/1991 Zb. nastal stav, pri ktorom došlo k prechodu vlastníckeho práva zo štátu na obec, v dôsledku čoho už nemohli nastať účinky sledované síce platnou, ale neúčinnou hospodárskou zmluvou.

S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd čiastočné späťvzatie protižaloby nepripustil a po úplnom stotožnení sa s odôvodnením rozhodnutia vo veci samej rozsudok v spojení s doplnčacím rozsudkom s výnimkou výroku o trovách konania a nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Zároveň zrušil rozsudok v spojení s doplnčacím rozsudkom vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti (§ 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p.). V prejednávanej veci, ako na to správne poukazuje žalovaný, bol uplatnený väčší počet nárokov, pričom nie v každom z takto uplatnených nárokov dosiahol žalobca plný úspech vo veci.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Prešove dňa 28. 2. 2013

AJSKÝ SÚD

JUDr. Branislav Breza
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Pavol Pastirčák